

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

die den Przeworsk-Kultur angehören. An Ort der Kumulation von Funden wurden die Scherben von den handgefertigten Gefäßen und auch auf einer Töpferscheibe formierten Gefäßen angesammelt, die in der jüngeren und späten römischen Kaiserzeit zu datieren sind.

HRUŠOVANY U BRNA (OKR. BRNO-VENKOV)

„U tří mostů“. Starší doba římská (2. st.), Sídliště. Záchranný výzkum.

Při stavbě silničního obchvatu obce Hrušovany u Brna bylo v polní trati „U tří mostů“ porušeno sídliště ze starší doby římské. Lokalita se nachází na severním okraji intravilánu obce po obou stranách podchodu cesty a toku Šatavy pod železniční tratí. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-24, určuje její polohu linie mezi body vzdálenými 420, 455 mm od Z s.č. a 204, 199 mm od J s.č.

V průběhu ZAV bylo prozkoumáno celkem dvacet zahloubených objektů, z toho čtyři půdorysy obdélných chat s kulovou konstrukcí a tří jejich částí. Na ploše výzkumu byla v délce cca 26 m zachycena část hliníku (K 518), přesahující na obou stranách šířku skrývky. V jeho výplni bylo nalezeno množství keramického materiálu včetně zlomků terra sigillata a pomocí detektoru kovů byl získán značný počet předmětů ze železa, barevného a drahého kovu, včetně ostruhy, spon, pancířových šupin a mincí. Do vrstev vyplňujících K 518 byla zapuštěna pec s neporušeným kruhovým roštem (K 517) a vypáleným topným kanálem.

Marijn Geisler

Resumé

Hrušovany u Brna (Bez. Brno-venkov). „U tří mostů“. Ältere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Višňovce“. Pozdní doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Od března do července a v listopadu 2008 proběhla 2. etapa výzkumu pod nově budovanou komunikací RK55. Na sídlišti bylo prozkoumáno 2185 objektů (celkem 3635) LnK, MMK, KZP, věteřovské skupiny, velatické kultury, platěnické kultury, z pozdní doby římské a 60 hrobů na pohřebištích KZP, velatické kultury a ze střední doby hradištní. Lokalita leží na jižním svahu mírného návrší východně od Hulína, ohraničeného na severu říčkou Rusavou a na jihu potokem Žabínek. Lokalitu s nadmořskou výškou 193–198 m lze identifikovat v mapě ZM 1:10 000, list 25–31–08, v souřadnicích Z s.č.: J s.č. – 105 mm : 245 mm, 203 mm : 172 mm, 196 mm : 220 mm.

Další poznatky přinesl výzkum 5 nových objektů (celkem 12) v centrální části lokality. Germánské objekty jsou roztroušené na poměrně velké ploše. Zajímavý je nález zahloubené chaty, pozůstatku pece a obdélného ohniště vyplněného kameny. Obdélná chata s rozměry 4,08 ×

3,27 m byla zahloubena 0,6 m do podloží. Konstrukci tvoří jednak dvě sloupové jamky umístěné uprostřed delších stran na dně chaty držících střechu a jednak náznak dalších čtyř jamek zapuštěných do stěn v rozích. Keramický soubor je datován do zlechovského horizontu (2. pol. 4. stol.).

Marek Kalábek, Pavlína Kalábková, Jaroslav Peška

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž) „Višňovce“. Jüngere Römische Kaiserzeit. Rettungsgrabung.

JOSEFOV (OKR. HODONÍN)

„Díly u Nechor“. Doba římská. Sídliště-pohřebiště (?). Povrchový sběr.

Na jaře roku 2005 byla na katastru obce Josefov nalezena detektorem kovů bronzová/mosazná atáša (Obr. 5). Místo objevu se nacházelo za říčkou Prušankou u remízku nedaleko sochy sv. Vendelína, tzn. na jv. hranici parcely č. 767. Nález je částečně poškozen ohněm a není kompletně zachován. Z opěrky vědra se nám do dnešních dnů zachovala pouze maska a ouško, chybí postranní výběžky trny a půlkruh umístěný pod masku. Fragment atáša měří na délku 5 cm a na šířku 3,5 cm, délka vlastní masky je 2,5 cm a šířka je 2,5 cm. Podle nevýrazných a zhrubých rysů tváře atáša náleží k pozdním opěrkám typu Dolle-rup C–D (Poulsen 1991, 220–221, Abb. 19, 21), které jsou připevňovány k vědrům typu E 27/28 (Tejral 1970, 398). Pro tyto příklady je typická především absence oblíbené kompozice (protomy, maska, palma), jež byla častá u starší formy atáší již od zlomu letopočtu. Zachovaná zůstává maska, protomy byly přeměněny na dva ostré trny nebo křídla a z palmy zbyl již pouze půlkruh.

Vzhledem k nálezovým okolnostem artefaktu jsme v případě datace omezení především na srovnávací analýzu. Z Moravy známe tento typ atáší z hrobu č. 8 v Šitbořicích (Pernička 1966, Taf. VI: 3; Tejral 1967, 88, 128; Droberjar, Kazdová 1993, 108, 109, 110, 146, Taf. 3; 5). Celek je datován do stupně B2/C1 (Droberjar, Kazdová 1993, 144; Tejral 1999, 178, Abb. 29). Podobné kusy jsou také zastoupeny ve slovenském materiálu: máme zde na mysli atáší z Bratislavy (Pichlerová 1992, 102, obr. 5: 4), o které nemáme bohužel bližší nálezové informace, a nový nález z rozrušených hrobů v Zohoru (Elschek 2002, 248, Abb. 4: 9). Z českého prostředí lze k tomuto typu přiřadit opěrky z Lisovic (Sakař 1970, 32, pl. X: I; Motyková-Sneidrová 1967, 27; Karasová 1998, 15, Abb. 9b, Taf. VII: 1c, 1b). V Sakař (1981, 231; 1991, 23) radil vědro z Lisovic do I. poloviny 2. století. Autor předpokládal, že bylo vyrobeno na konci 1. století a vloženo do země na počátku století 2. Tento názor o časně výrobě věder typu E 27/28 naráží na skutečnost, že v období kolem zlomu 1. a 2. století ještě plně kvetla produkce věder typu E 25/26, která jsou zřejmě starší a svým vyhotovením kvalitnější, rovněž atáša na lisovické nádobě nelze srovnávat s kusy typu Dolle-rup A, B.